

*Sygn. akt IV U 2504/17*

## WYROK

### W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

**Dnia 19 kwietnia 2018 r.**

**Sąd Okręgowy w Zielonej Górze, IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

**Przewodniczący:** SSO Bogusław Łój

**Protokolant:** stażysta Joanna Dejewski vel Dej

po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2018 r. w Zielonej Górze

sprawy z odwołania A. M. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 16.08.2017r. znak (...) nr decyzji (...)

przy udziale zainteresowanego P. (...)Sp. z o.o.

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.**

o ustalenie istnienia ubezpieczenia społecznego

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala, że A. M. (1) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik z tytułu zatrudnienia u płatnika składek P. (...)Sp. z o.o. od 1 września 2016 r.,

2. zasądza od pozwanego na rzecz wnioskodawczyni kwotę 180 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Bogusław Łój

*Sygn. akt IV U 2504/17*

## UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 sierpnia 2017 r. ZUS Oddział w Z., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 i art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p., stwierdził, że A. M. (1) jako pracownik u płatnika składek P. (...)Sp. z o.o. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 1 września 2016 r.

W uzasadnieniu decyzji wskazano, iż zgromadzony w toku postępowania kontrolnego materiał dowodowy pozwala organowi rentowemu przyjąć, iż A. M. (1) nie świadczyła pracy na rzecz płatnika składek na warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p., a umowa o pracę zawarta została dla pozorów, w celu zgłoszenia jej do ubezpieczeń społecznych i uzyskania prawa do świadczeń z tego tytułu.

Od powyższej decyzji odwołanie wniosła ubezpieczona, zaskarżając ją w całości oraz domagając się jej zmiany poprzez ustalenie, że odwołująca się podlega obowiązkowo wymienionym ubezpieczeniom od dnia 1 września 2016 r. z tytułu świadczonej na rzecz płatnika składek pracy.

Ustosunkowując się do twierdzeń zawartych w decyzji, odwołująca się podniosła, że świadczyła pracę na rzecz płatnika składek na samodzielnym stanowisku kierownika działu marketingu, na którym posiadała uprzednie doświadczenie zawodowe nabyte w czasie prowadzonej działalności gospodarczej. Docelowym zadaniem odwołującej się było stworzenie platformy internetowej, zaś materialnymi dowodami wykonywanej przezeń pozostaje znajdująca się w aktach sprawy dokumentacja.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje stanowisko w sprawie.

***W sprawie niniejszej Sąd ustalił następujący stan faktyczny.***

Płatnik składek, P. (...) Sp. z o.o., prowadzi działalność gospodarczą w zakresie produkcji, tj. szycia pokrowców do elementów foteli lotniczych, kamperów i mebli tapicerowanych. W ramach prowadzonej działalności zgłasza do ubezpieczeń społecznych ok. 12 pracowników, zatrudnionych głównie bezpośrednio przy produkcji na stanowisku szwaczy.

***Dowód:*** - okoliczność bezsporna

Specyfika działalności gospodarczej prowadzonej przez płatnika składek wiąże się z utrzymywaniem stałych, długookresowych kontraktów głównie z dwoma klientami, stąd obarczona jest ona dużą dozą ryzyka w razie rezygnacji jednego z nich. Prezes spółki – S. P. powziął decyzję o stворzeniu w przeciągu najbliższych dwóch-trzech lat działu marketingu, odpowiedzialnego za pozyskiwanie nowych klientów i zwiększanie sprzedaży oferowanych produktów.

***Dowód:*** - zeznania świadka S. P., k. 38v-39

- zeznania świadka K. P., k. 38-39

- zeznania świadka A. M. (2), k. 39v-40

Ubezpieczona A. M. (1) od 15 grudnia 2003 r. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą na własny rachunek pod nazwą (...), której przedmiotem jest sprzedaż internetowa bielizny, odzieży, kostiumów kąpielowych i bielizny nocnej dla kobiet i mężczyzn. Po upływie 9 lat rozwoju firmy, ubezpieczona część swoich zadań z zakresu reklamy, finansów, księgowości i usług prawnych zaczęła delegować na podmioty zewnętrzne, co pozwalało jej na zyskanie czasu i sprowadzenie aktywności jedynie do rozliczania zadań, podejmowania rutynowych czynności oraz wytyczania ogólnych kierunków rozwoju firmy na poziomie właścicielskim. Dzięki temu mogła podejmować interesy na innych polach, gdzie poszukiwała nowych wyzwań.

Na przestrzeni działalności do ubezpieczonej zgłaszały się różne firmy, w tym R. z ofertami pracy na stanowisku kierownika marketingu lub doradcy, którymi początkowo nie była zainteresowana, również przez wzgląd na odległość od Z.. A. M. (1) negocjowała również ofertę zakupu jej przedsiębiorstwa przez P. S.A., której ostatecznie, po kilku miesiącach negocjacji, nie przyjęła.

***Dowód:*** - zeznania ubezpieczonej A. M. (1), 47v-48

Ubezpieczona od 2014 r. powierzała prowadzenie księgowości biuru rachunkowemu B., prowadzonemu przez A. P.. Klientem biura pozostawał również S. P. - prezes płatnika składek. Omawiając ze S. P. strategię i plan rozwoju jego firmy w zakresie marketingu, A. P. zaproponowała wymienionemu skontaktowanie się z ubezpieczoną A. M. (1), o której wiedziała, że odnosi sukcesy w tej dziedzinie.

***Dowód:*** - zeznania świadka A. P., k. 37v-38

- zeznania świadka S. P., k. 38v-39

- zeznania ubezpieczonej A. M. (3), k. 48

Ubezpieczona A. M. (1) oraz zarząd płatnika składek w osobach prezesa – S. P. oraz wiceprezes – K. P., podjęli zamiar stworzenia dla spółki P. (...) Sp. z o.o. platformy sprzedaży internetowej na bazie doświadczenia, które ubezpieczona zdobyła w ramach uprzednio prowadzonej działalności gospodarczej. Strony omówiły kosztorys jej stworzenia oraz harmonogram wdrożenia.

W dniu 1 września 2016 r. P. (...) Sp. z o.o. zawarła z A. M. (1) umowę o pracę na stanowisku kierownika działu marketingu, w pełnym wymiarze czasu pracy, z wynagrodzeniem 7.865,13 zł brutto, początkowo na okres próbny (do dnia 30 września 2016 r.), a następnie na czas określony – od dnia 1 października 2016 r. do dnia 30 września 2018 r. Umowa o pracę została przygotowana przez biuro rachunkowe B..

Ubezpieczona pracowała w systemie zadaniowego czasu pracy. Płatnik składek nie wyposażał stanowiska pracy ubezpieczonej - wymieniona miała swobodę w zakresie wyboru miejsca swojej pracy. Obowiązana była do udzielania okresowych informacji o postępach w swoich pracach. Posiadała pełnomocnictwo firmy do kontaktów z klientami i rozmów w zakresie stworzenia platformy. Przełożoną ubezpieczonej pozostawała K. P., z którą ubezpieczona kontaktowała się raz-dwa razy w miesiącu, przedstawiając jej wówczas wyniki swojej pracy. Wymienione kontaktowały się również mailowo. Do zadań ubezpieczonej należało również pozyskanie nowego klienta, wybór oferty firmy kurierskiej i uruchomienie płatności internetowej. Realizację zadań ubezpieczona rozpoczęła od opracowania kosztorysu sprzedaży puf napelnianych granulatem. Po wdrożeniu tego projektu klient miałby możliwość wyboru na platformie internetowej tkaniny oraz rodzaju obicia spośród proponowanych przez sprzedawcę, który realizowałby wyrób na podstawie takiego zamówienia. Strony posiadały w planach rozszerzenie sprzedaży internetowej na zagłówki do siedzeń w kamperach oraz poduszki pod szyję do samolotów. W tym zakresie ubezpieczona sondowała warunki współpracy z firmą (...), prowadzącym działalność gospodarczą w zakresie usług internetowych.

**Dowód:** - zeznania świadka K. P., k. 38-39

- zeznania świadka J. S., k. 39v

- zeznania świadka A. M. (2), k. 39v-40

- zeznania świadka P. H., k. 47

W październiku 2016 r. ubezpieczona A. M. (1) dowiedziała się, że zaszła w ciążę z synem prezesa płatnika składek – R. P.. Od listopada 2016 r. pozostawała niezdolna do pracy. Realizacja projektu wdrożenia platformy internetowej została wstrzymana do czasu powrotu ubezpieczonej do pracy. Syn A. M. (1) i R. P. urodził się (...) A. M. (1) zamierza wrócić do realizacji projektu po zaadoptowaniu się dziecka w żłobku.

**Dowód:** - zeznania świadka R. P., k. 46v

- zeznania ubezpieczonej A. M. (1), 47v-49

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, w tym w aktach ubezpieczeniowych, których wiarygodności oraz autentyczności organowi rentowemu w ocenie Sądu nie udało się zakwestionować z uwagi na spójne, logiczne oraz wzajemnie uzupełniające się zeznania stron kwestionowanej umowy o pracę – ubezpieczonej A. M. (1) oraz przedstawicieli płatnika składek – S. P. i K. P., a także świadków – A. P., A. M. (2), P. H., J. S. i R. P., wskazujące na brak pozorności zawartej umowy o pracę. Sąd nie znalazł podstaw do odmowy przyznania im przymiotu wiarygodności, jako że świadkowie ci zeznawali wyłącznie na okoliczności im znane, zaś treść ich zeznań nie nosiła znamion nadawania opisywanym przez nich zdarzeniom innego znaczenia, niż te, z którymi rzeczywiście należało je wiązać w zakresie cech charakterystycznych dla stosunku pracy.

### **Sąd zważył co następuje.**

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była kwestia podlegania przez ubezpieczoną A. M. (1) obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 1 września 2016 r. z tytułu wiążącego ją stosunku pracy. Decyzją z dnia 16 sierpnia 2017 r. ZUS Oddział w Z., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 i art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p., stwierdził, że A. M. (1) jako pracownik u płatnika składek P. (...) Sp. z o.o. nie podlega tym ubezpieczeniom, wskazując że ubezpieczona nie świadczyła pracy na rzecz płatnika składek na warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p., a umowa o pracę zawarta została jedynie dla pozorów, w celu zgłoszenia jej do ubezpieczeń społecznych i uzyskania prawa do świadczeń z tego tytułu.

Wskazać należy, iż stosownie do treści art. 6 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają obowiązkowo - z zastrzeżeniem art. 8 i 9 - osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, a więc osobami pozostającymi w stosunku pracy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest uprawniony na podstawie art. 86 ust. 1 i 2 pkt 1 tej ustawy do zbadania ważności umowy o pracę w celu stwierdzenia objęcia ubezpieczeniem społecznym pracowników (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2005 r., III UK 200/04, OSNP 2005 r. Nr 18, poz. 292). Przyjmuje się, iż konieczność takiej kontroli powstaje wówczas, gdy ujawnia się dysonans między nazwą i postanowieniami umowy a tym, jak one są realizowane.

W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że nie podlega pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu osoba, która zawarła umowę o pracę dla pozorów, a więc w sytuacji, gdy przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie o pracę jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a osoba wskazana jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy (por. wyrok z dnia 4 lutego 2000 r., II UKN 362/99, OSNAPiUS 2001 Nr 13, poz. 449; wyrok z dnia 4 sierpnia 2005 r., II UK 321/04, OSNP 2006 nr 11-12, poz. 190; wyrok z dnia 28 lutego 2001 r., II UKN 244/00, OSNAPiUS 2002 Nr 20, poz. 496). W takiej sytuacji w ogóle nie dochodzi do złożenia oświadczeń woli, a tym samym do nawiązania stosunku pracy, a jedynie do stworzenia pozorów jego nawiązania. Nie można jednak przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował.

W ocenie Sądu, materiał zabrany w niniejszej sprawie nie daje podstaw do stawiania spornej umowie zarzutu nieważności z uwagi na jej pozornosc. Do wniosku tego skłania ocena całokształtu materiału sprawy.

Zdaniem Sądu logicznie i przekonująco wyjaśniona została potrzeba zatrudnienia odwołującej się przez płatnika składek, w związku z planowanym przedsięwzięciem rozszerzenia zakresu działalności spółki P. (...)Sp. z o.o. Wskazać też należy, że zgodnie z treścią przepisu art. 473 § 1 k.p.c., dowód z zeznań świadków jest dopuszczalny w zasadzie co do wszystkich faktów spornych lub niemożliwych do udowodnienia za pomocą dowodu z dokumentu, a nawet ponad i przeciwko osnowie dokumentu (por. wyrok SN z 08.12.1998 r., II UKN 357/98, OSNP 2000/3/112, LEX nr 38907, uchwała SN z 24.09.1984, III UZP 6/84, LEX nr 14625). Postępowanie sądowe zainicjowane wniesieniem przez ubezpieczonego odwołania od decyzji organu rentowego toczy się bowiem według zasady swobodnej oceny dowodów, wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c. Zgodnie zaś z art. 233 § 1 k.p.c. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału.

Wskazać też należy, że zgodnie z treścią przepisu art. 473 § 1 k.p.c., dowód z zeznań świadków jest dopuszczalny w zasadzie co do wszystkich faktów spornych lub niemożliwych do udowodnienia za pomocą dowodu z dokumentu, a nawet ponad i przeciwko osnowie dokumentu (por. wyrok SN z 08.12.1998 r., II UKN 357/98, OSNP 2000/3/112, LEX nr 38907, uchwała SN z 24.09.1984, III UZP 6/84, LEX nr 14625). Postępowanie sądowe zainicjowane wniesieniem przez ubezpieczonego odwołania od decyzji organu rentowego toczy się bowiem według zasady swobodnej oceny dowodów, wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c. Zgodnie zaś z art. 233 § 1 k.p.c. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału.

sprzedaż internetową produktów, przede wszystkim w celu zminimalizowania ryzyka prowadzonej działalności gospodarczej, ograniczonej dotychczas w znacznym stopniu do znikomego kręgu odbiorców. W sposób przekonujący o takiej rysującej się potrzebie zeznawali zarówno przedstawiciele płatnika składek – S. P. i K. P., jak i niezwiązany ze stronami postępowania, a działający w tożsamej branży świadek A. M. (2), orientujący się w specyfice wykonywanej przez płatnika składek działalności. W ocenie Sądu, pracodawca musi mieć pewien zakres autonomii w swej działalności, zwłaszcza że zatrudniając pracownika analizuje potrzebę zatrudnienia nie tylko w aspekcie ubezpieczeń społecznych czy możliwości płacowych oraz ilości posiadanych zleceń, ale w wymiarze szerszym, również z uwzględnieniem przyszłych problemów swej działalności. Wizja wdrożenia takiego planu wymagała nawiązania współpracy z osobą, która posiadała w tym zakresie niezbędne doświadczenie i któremu mogła poświęcić swój czas. Przekonująco wyjaśnione zostało, że zatrudnienie odwołującej się podyktowane było zatem uzasadnionym interesem pracodawcy. We wskazany sposób pracodawca mógł zachować ciągłość kontaktów handlowych i zdobywać nowe zamówienia. W ocenie Sądu, nie mogła negować pracowniczego charakteru nawiązanej z ubezpieczoną współpracy okoliczność, że ubezpieczona pozostawała w bliskich relacjach z synem prezesa płatnika składek – R. P.. Wbrew odmiennym wywodom organu rentowego, pomoc o charakterze stałym, polegająca na realizowaniu określonych obowiązków związanych z prowadzeniem zarobkowej działalności gospodarczej, nie może opierać się na bezpłatnej pomocy rodzinnej. Przeciwnie, na gruncie niniejszej sprawy uregulowanie relacji między stronami w formie odpłatnej pracy świadczonej przez ubezpieczoną pozostawało czytelnym, jednoznacznym wskazaniem, że podjęta przez nią współpraca nie ma wymiaru prywatnego, rodzinnego, lecz przybiera postać przyjęcia konkretnej oferty, nastawionej na uzyskiwanie zysku i realizację własnych ambicji ubezpieczonej. Umowa o pracę dotyczyła przy tym zajęcia odpowiedniego do kwalifikacji odwołującej się, a wynagrodzenie na poziomie płacy 5.500 zł netto odpowiadało tak możliwościom finansowym pracodawcy, jak i charakterowi nałożonych obowiązków pracowniczych. Z przedłożonych dokumentów, jak i zeznań samej ubezpieczonej oraz przedstawicieli płatnika składek, wynika przy tym, że ubezpieczona podjęła pracę w granicach powierzonych jej obowiązków i stanowiska. Odwołująca się nie była typowym przedstawicielem handlowym, kojarzonym z osobą przemierzającą się do klientów rzeczywistych i potencjalnych, lecz koncentrowała swoją uwagę na wdrożeniu platformy internetowej. Zasadnie mogła zatem przewidywać, że praca nie będzie nadmiernie odciągała ją od prowadzonej dotychczas działalności gospodarczej, która zresztą osiągnęła już znaczny stopień samodzielności. Także okoliczność, że na miejsce ubezpieczonej w okresie jej nieobecności nikt nie został zatrudniony, nie świadczy o chęci zawarcia umowy pozornej, mając na uwadze zebrane dowody w sprawie, w tym okoliczność, że chodzi o autorski projekt odwołującej się. Strony umowy deklarują również chęć kontynuacji współpracy po powrocie ubezpieczonej do pracy.

Jak słusznie zauważył przy tym Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z dnia 26 września 2017 r., III AUa 1292/16 (LEX nr 2396197), w prawie polskim obowiązuje zasada swobody działalności gospodarczej oraz swobody kształtowania umów, toteż do przedsiębiorcy należy decyzja, czy posiada on odpowiednie zdolności finansowe, by zatrudnić daną osobę za określonym wynagrodzeniem. Tworzenie stanowisk pracy i ponoszenie zwiększonych kosztów z tego tytułu są działaniami celowymi i uzasadnionymi, jeżeli przedsiębiorca zamierza rozwijać prowadzoną działalność gospodarczą.

Przypomnieć też należy, iż w świetle ukształtowanego orzecznictwa nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował (por. między innymi wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2001 r., sygn. akt II UKN 258/00 OSNAPiUS z 2002 r. Nr 21, poz. 527; wyrok SN z dnia 30 listopada 2005 r. IV UK 61/05, wyrok SN z dnia 18 października 2005 r. II UK 43/05). Istnienie ważnego stosunku pracy w rozumieniu art. 22 § 1 k.p. w zw. z art. 8 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przesądza o tym, iż ubezpieczona na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy jako pracownik obowiązkowo podlega ubezpieczeniom społecznym od dnia nawiązania stosunku pracy (w tym przypadku 1 września 2016 r.) do dnia ustania tego stosunku. Nadto, skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowego oraz wypadkowego i chorobowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń nie jest obejściem prawa (por. wyroki z dnia 13 maja 2004 r., II UK 365/03, Monitor Prawniczy 2006 nr 5, s. 260, z dnia 25 stycznia 2005 r., II UK 141/04, OSNP 2005 Nr 15, poz. 235, z dnia 28 kwietnia 2005 r., I UK 236/04, OSNP 2006

nr 1-2, poz. 28, z dnia 11 stycznia 2006 r., II UK 51/05, OSNP 2006 nr 23-24, poz. 366 z dnia 6 marca 2007 r., I UK 302/06, OSNP 2008 nr 7-8, poz. 110 i z dnia 2 lipca 2008 r., II UK 334/07, OSNP 2009 nr 23-24, poz. 321). Z zeznań ubezpieczonej wynika wprawdzie, że o ciąży dowiedziała się w październiku 2016 r., a więc po zawarciu umowy o pracę, tym niemniej, sama chęć uzyskania tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym i w razie spełnienia się któregoś z ryzyk ubezpieczeniowych - otrzymywania świadczeń z tych ubezpieczeń, jako motywacja do podjęcia zatrudnienia, w świetle wyżej przywołanego orzecznictwa nie musi dowodzić zamiaru obejścia prawa przez strony umowy.

Mając powyższe na uwadze Sąd doszedł do przekonania, że decyzja organu rentowego wydana została w oparciu o błędnie ustalony stan faktyczny i nie znajduje oparcia w realiach niniejszej sprawy. Dlatego też Sąd podstawie art. 477<sup>14</sup> § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 16 sierpnia 2017 r., orzekając jak w punkcie 1 wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono w punkcie 2 wyroku na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., przy zastosowaniu § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, zasądzając je od organu rentowego na rzecz odwołującej się w wysokości stawki minimalnej, w kwocie obowiązującej w dniu wniesienia odwołania.